

Oglas, pripisana išta.
tajaju i mrežnju se na temelju
obitacnog ceniča ili po dogovoru.

Nevci za predobjavu, odgase itd
čiji se napišućim ili pola
činom post. Stedionice u Beču
na administraciju lista u Puli.

Kod narutbe, valja točno oz
načiti ime, prezime i najbliži
post predstavnika.

Tko list na vrieme ne primi,
nekaj to javi odpravnici u
otvorenem pismu, za koji se
neplača poštarna, ako se izvana
napiše «Reklamacija».

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka
o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju,
nepotpisani netiskaju, a ne
frankirani neprimaju.

Predplata za početnino stoji:
12 K. u obz. | na godinu
ili K. 6 —, odn. 3 — na
pol godine.
Ivan carevin više peštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. kolik u
Puli, toli Ivan iste.
Uredništvo se nalazi u ulici
Giulia br. 5 te prima stranke
osam redjeće i svetka svaki dan
od 11—12 sati prije podne.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pokvariti“. Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipeo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Josip Juraj Strossmayer.

Tečajem osam dana proslavili će hrvatski narod dvije riedke svečanosti, kada je polumjesec zavladao. Riedak dočito katoličkoga značaja. U priestolnici svih Hrvata, u našem krasnom Zagrebu, sastali se svećenici i svjetovnjaci iz svih hrvatskih pokrajina, da skupa vječaju o zajedničkim svečinjama našeg naroda. Na prvom hrvatskom katoličkom sastanku sakupile se sinovi jednoga naroda, koje drži zlobna politika razdieljene i pocepkane, da se učvrste u svetoj vjeri i da se pripreme za daljnju borbu za prava crkve i svoga naroda. U bie- lom Zagrebu sakupljenu braću pozdravljamo i mi sa obala sinje Adrijе najsrdaćnije uz živu želu, da bude njihov rad na čast i slavu Boga, a na ponos, diku i spas svih Hrvata.

Drugoj svečanosti, koju će proslaviti dne 8. t. m. ne samo svi Hrvati, nego takodjer i sva ostala njihova slavenska braća, biti će središtem skromno naše Djakovo, biskupsko sjelo ravne naše Slavonije. Preuzvani vladika Josip Juraj Strossmayer proslavili će onoga dana pedesetgodišnjicu svoga biskupovanja.

Zamjenik slavnoga vladike, presveti biskup dr. A. Vorsak, pozivje posebnom okružnicom pučanstvo one biskupije, da i ono proslavi svečano riedki jubilej svoga nadpastira. U uvodu kaže presveti biskup: „Za koj dan, u onaj čas, kada u hrvatovim našim slavili budemo presečeni dan, kojegu ugleda svjetlo božje preblažena djevica i mati božja Marija, navršiti će se ravno pol veka, što je naš biskup i pastir duša naših u Beču u crkvi sv. Augustina za biskupa pomazau, mitrom okrunjen i pastirskom palicom, tim znamenjem vrhovne moći, oboružan, da vlast ovim našim dielom crkve božje, nikle u istinu iz krvu mučenika, prolivenje za Isusa jur u prve dane krštanstva, u svih krajevih biskupije naše; pro-

livene za tim poslije za doba, kada i u cijeloj crkvi katoličke Hrvatske“.

I doista je pedesetgodišnjica biskupovanja u katoličkom svetu vrlo riedak dogodaj. Providnost božja htjela je posebnim načinom izkazati svoju milost velikom dobrovoru hrvatskoga naroda tim, da ga je uzdržala i zdrava do dana današnjega u njegovoj dubokoj starosti.

Vladika Josip Juraj Strossmayer rodio se od oca trgovca Ivana, i majke Ane, rođene Erdeljan u Osječku dne 4. febrara 1815. U rodnom mjestu svršio je on pučku školu i šest gimnazijalnih razreda. Godine 1831 stupio je u djakovačko sjemenište, gdje je slijedeće godine primio redove. Nakon svršenih filozofičkih nauka poduze u središnje sjemenište u Peštu, gdje bijaše god. 1834 promaknut na čast doktora filozofije. Godine 1838 bijaše redjen za svećenicu i poslan na više bogoslovne nauke u bečki Augustineum, gdje bijaše god. 1842 promaknut na čest doktora sv. bogoslovija.

Tada ga namjesti biskup Kuković za profesora vjeronauka i podravnitelja sjemeništa u Djakovu, gdje je ostao do god. 1847. Ove godine imenovalo ga je Njeg. Veličanstvo dvorskim kapelanom i ravnateljem Augustineuma u Beču, a malo zatim posmjeničnim učiteljem kanoničkoga prava na sveučilištu u Beču.

Nakon smrti biskupa Kukovića prepričiše banu Jelačiću mladoga svećenika Strossmayera za biskupa u Djakovu. Na unov predlog bijaše imenovan 18. novembra, 8. septembra u Beču posvećen, a 29. istoga mjeseca svećano u Djakovu za biskupu ustoličen.

Prihv deset godina posvetio je biskup uredjenju svoje zapuštenje biskupije. Zatim se je dao na ure-

djenje sjemeništa za bosansko svećenstvo, samostana mit. srđa u Djakovu i Svetoperolimskoga kaptola u Rimu. Godine 1858. izdao je svojim troškom djelo Petra Konavalica: „Sv. Ivan biskup Trogirski i kralj Kolo- man“.

Za dječačko sjemenište u Djakovu položivo je svetu od 60.000 for. Sinjskoj biskupiji darovao je već tada 1000 for. a isto toliku svetu za glagolsko sjemenište kod Omisa u Dalmaciji. Iza toga osnovao je pripravnicu u Djakovu i preustrojio svoje sjemenište, ustrojiv stolicu za starosvenski jezik.

Za njegove zasluge za crkvu i narod odlikovao ga je god. 1858. kralj tim, što ga je imenovao pravim tajnim savjetnikom a slijedeće godine podio mu papa Pio IX. čest rimskoga grofa.

God. 1866. započeo je biskup Strossmayer gorostasno djelo, gradnju naime prvostolne crkve u Djakovu. Građuju tu dovršio je tekar g. 1882. potrošiv za nju ogromnu svetu od preko milijuna i pol forinti. Ta krasna crkva bijaše posvećena od tadašnjega senjskoga biskupa a danasnjega zagrebačkog nadbiskupa preuzv. gosp. dr. Jurja Poslovića dne 1. novembra god. 1883.

Za gradnju te crkve proslavio se je naš biskup po čitavom svetu. Povod mu je dao glasoviti vatikanski koncil god. 1869—70., gdje si je stečao glas jednoga od prvih i najvećih govornika. U to doba započeo je slavni biskup svoje djelo o sjedinjenju izločene sa zapadnom crkvom, što je ponukalo papu Lava XIII. da izdade glasovitu encikliku „Grande munus“, u kojoj je proglašio slavenske apostole sv. Cirila i Metoda za sveće katoličke crkve.

G. 1860. počeo se je biskup Strossmayer baviti javnim poslovima svoje domovine. Iste godine sudjelo-

vao je u pojačanom carevinskom vječu i u hanskoj konferenciji. U hrvatskom saboru djelovao je od g. 1861. do god. 1867. Njegovi protivnici predbacuju mu, da nebišće sretan u politici, ali mu nitko nemnože predbaciti, da nije uviđe plemenito mislio, govorio i radio.

Od svoga biskupskega prihoda darovao je on ogromne svete u prosvjetne svrhe svoga naroda.

G. 1860. darovao je za jugoslavensku akademiju u Zagrebu 50.000. a kasnije pridodao je tomu još 28.000 for. Za hrvatsko sveučilište u Zagrebu darovao je g. 1866. 50.000 for. Za krasnu zbirku slika, koju je darovao akademiji potrošio je 300.000 for. Za palaču akademije u Zagrebu darovao je 112.000 for. Za kaptol sv. Jerolima žrtvovao je 20.000 for. sjemenište bosanskih bogoslova stotjalo ga 40.000 for., samostan milosrdnih sestara u Djakovu 40.000 for.: a kasnije mu darovao 12.000 for.

Ovo su samo veće svete, za koje se znade i koje je slavni hrvatski vladika darovao svomu narodu za njegove prosvjetne svrhe, dočim bi bilo veoma težko zbrojiti sve ono, što je on darovao u manjih svetih družtvom i pojedincem.

Otkad se znade za njegovo slavno ime, neima narodnog poduzeća, bilo u kojem kraju naše domovine, komu nebi on bio pritekao na pomoć većom ili manjom svetom. Njegova blagoslovljena desnica bijaše uvek otvorena za svako koristno, plemenito i uživljeno djelo, a to mu haran hrvatski narod danas više nego li ikad svećano priznaje. Tomu priznajuju pridružujemo se i mi punim srcem uz živu želu, da bi Sveviši pri duljio dragocjeni život velikom dobrovatu hrvatskoga naroda Josipu Jurju Strossmayeru do skrajne granice ljudskoga veka.

Podlistak.

Z R N O.

Napisao grof Laj Nikolajević Tolstoj. S ruskoga preveo Arm. Korić.

Dječa su našla u jarku nekakvu stvar, što je bila velika kao kokosijje, imala u sredini pročep (— rez) i bila slika na zrnju. Čovjek, koji je nimo prolazio, oglještu stvar i kupio je od djece — za pet kopejaka, (— 5 flira), donese je u grad i prodala caru ko neku riedrost.

Car sazove mudro ljude, te im naloži, da saznaju, kakva je to stvara, da li je jaje ili zno. Mudraci su mislili i promišljali — ovamo i onamo, al se nisu dovrnili nikakvom razjašnjuju.

Stvara je stajala na prozoru. Doleti koka, ključene po noji i izdube jamčen. Sad su svi uvjedili, da je to zrno.

* Iz „Zbirke pustkih priповiesti“ L. N. Tolstoja. Po zadnjem pučkom izdanju od god. 1898.

Car se veoma čudio, pa je naložio mudracima da iznadju, gdje li takva stvara raste. Mudraci se dadoše na posao, iztražuju i amo i tamo, izprelistali kojekakve knjige starodavne — al ne nadijoši ništa. Dodju k caru, pa mu reku:

— Ne možemo, da ti odgovorimo. U našim knjigama nema o tom ni slova. Treba pitati seljake. Možda je koj njihovih starješina (— starosta) čuo, kad se je takvo zrno raste.

Car zapovjedi, da mu se predvede veoma star mužjak. Dovedoše mu ridjobra, krežuba starica, koja se nekako mučno povlačio na dve stake.

Car mu pokaže zrno. Al starik jedva još može da gleda, pola vidi, a pola pipiye.

— Možda li mi, baciško, da „kračes, gdje raste takovo zrno? — Pitale ga car.

— Možda si i sâm sjao takovo zrno? — Ili si u svom životu kad takovo kupio?

Starik bijaše nagluh, jedva je jedvice pojmi. On odgovori:

— Ne, reći će, u svom polju nisam nikad takoga zrna sjao, nikada ga juče, a i nikad nisam takve vrsti zrnja kupio. Kad smo kupovali žito, bilo je zrno vazda malašno. Pitat ću svoga oca, možda on znade, gdje li je takvo zrno raste.

Car naloži, da mu predvedu oca starika. Nadjoše oca i dovedoše ga caru. Dodje starac na jednoj staki. Car mu počake zrno. Oci su starče još dobre i pogleda on dobro zrno. Car ga upita:

— Znades li ti, baciško, gdje je takvo zrno raste? Možda si i sam takovo žito na svom polju sjao? Ili si možda u svom životu takvo zrno kupio?

Ako je starac i bio nagluh, ipak je bolje čuo od svoga sina.

— Nisam — reće, na svome polju nisam nikad postajao takvoga zrna, nikad ga požio; a i kupio ga nisam, jer u moje doba nije još bilo novca. Svi smo se hraničili svojim kruhom, a u nuždi smo se užajunimo podupirali. Gdje je takovo moglo da raste, ne znam. Naše je

zrno bilo veće i izdašnije, nego sadanje

sto je, al opet takoga zrna nisam još nisam vidio. Čuo sam od svoga oca, da je za njegovo doba žito bolje uspijevalo, nego u doba moje, da je bilo veće i izdašnije. Pitat ću svoga staroga oca.

Car pošalje po oca starika.

Nashi su djela i doveli ga pred cara. Uđe starac, ril i bez i jedne stake, oči mu se sjaju; govori razgovorno.

Car pokaze djeđuški zrno; ovaj ga ogleda sa sviju stranu.

— Dugo je tomu — reći će, da takvog praslarog zrnčeta nisam vidio! — Odigrize grumak, prožvače maličak i reče:

— To je ono isto!

— Reci mi, djeđuško, kada i gdje je takovo zrno uspijevalo i jesli li možda i sam takvo žito u svom polju sjao ili ga golje kupovao?

Starac odgovore:

— Svugdje u moje vrieme raste je takvo žito, mi smo se samo takvim zrnom hrani.

— Rad sam, da saznam, jesli li ti sam takvo zrno sjao ili si ga kupovao?

Čitateljem „Naše Sloga“

mjesto posebnog pisma.

Dođući ponedjeljak, utorak i sreda, to jest, dne 10., 11. i 12. septembra biti će u Ljubljani drugi slovenski katolički shod.

Biti će dobro i koristno, da, tko ikako može, dodje iz Istre na taj sastanak, barem za sredu. Viditi će grad, u kojem je narodna sviest jaka, braću po jeziku, kojih mnogi gore od ljubavi za kršćansku vjeru i svoj dom, pak će jih ti primjeri pobudit, da oživu i bolje uzrade u vjerskom i narodnom pogledu; vidjeti će primjeru i čuti nauka, kakovih u ovoj žalostnoj Istri ne imaju prilike da vide i čuju.

Osobito bi koristno bilo, da bude onaj dan u Ljubljani koliko više kmetova i obrtnika iz Istre. Nežalite troška, koji i onako nije velik, pak da se Božjom ponosno vidimo u Ljubljani.

Koju budi kako može, neka putuje barem utorak jutro tako, da u 5% ura popodne bude na svečanom shodu u Alojzijeviću; a tko nemože ni tako, neka putuje utorak večer ili najkasnije sredu jutro, da uzmogne biti pri svečanom sastanku barem po podne istog dana. Častno duhovništvo biti će, nadam se, brojno zastupano barem već utorak jutro.

Pula, 6. septembra 1900.

Dr. Matko Laginja,
nar. zastupnik.

Razne vesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Zadnji dan prošloga mjeseca obdržavana je sjednica izvršujućega odbora mladočeskog kluba. Sjednicu bijahu prisutni svi pravci tog kluba. Predsjedao je dr. Škarda. Zaključeci klubu nisu priobreni novinam, nu toliko je pozнатo, da se je vjećalo o tom, kavko da zauzme stanovište stranka napravim vladnim predlogom. Iz Beča donasaju novine da-nomice vesti, da valja očekivati dan na dan važne vladine odredbe glede nutar-njega političkoga položaja. Njeg. Veličanstvo primilo je zadnjih dana opetovno ministra-predsjednika dr. Koerbera u audienciju. Ministar da će predložiti vladaru kuo poslednje sredstvo, raspust carevinskoga vjeća.

Zadnjih dana glasalo se, da će odstupiti čitavo ministarstvo, dočim tvrde novije vesti, da je moguće, da odstupi jedan ili drugi od ministara, nu ministarstvo u obec da uživa podpuno uvjerenje krune. Uz poznate nasljednike dr. Koerbera izliče se i imena bivšeg ministra grofa Schönborna i kneza Lichtensteina, poznatoga vodju kršćanskih socijalista u Beču.

Dne 4. t. mj. vjećalo je car sa ministrom izvanjskih posala grofom Golu-chowskym i sa ministrom rata Krieg-hamerom.

Poljski listovi pišu, da bi dao ostavku poljski ministar Pientak, čim bi vlast razpustila carevinsko vjeće. To isto predviđa se i za ministra českoga dr. Rezeka.

Glavno glasilo njemačkih liberalaca piše, da je car odobrio osnovu ministra Koerbera, usled koje predstoji raspust carevinskoga vjeća.

Ključ za rješitu zamršenog položaja imadu u rukah zastupnici českoga naroda. Ministar-predsjednik zahtjeva je od njih, da mu odgovore jasno, da li kane nastaviti obstrukciju u carevinskom vjeću. Odgovor reć bi, da je uzstadio nejasan, što je spravilo još u veću nepriliku ministra-predsjednika.

Radi toga da je konačno vlasta odlučila, ne sazvati više carevinskoga vjeća te kruni predložiti raspust istoga.

Kako je iz svega razvidno, treba nam očekivati svaki čas carsku odredbu, kojom se razpušta carevinsko vjeće. Na to moramo biti pripravni svaki čas. Drugo je pitanje hoće li vlasta odmah nakon toga razpisati nove izbore ili će vlastiti bez parlamenta pomoću § 14. Imade i takovih glasova, da bi vlasta mogla obustaviti ustav ili raspisati nove izbore na te-

melju novoga izbornoga reda, kojega bi sama stvorila. Nevjerojatna je skoro svest, da kari vlada provesti nove državne izbore na temelju občenitoga izbornoga prava, za čim teži svi u istinu slobodno umni državljanji.

Istarski "Talijani" imali su prošlo ne-djelo glavnog skupština njihovog političkog društva u Pazinu. Glavna točka dnevnoga reda bila je izvješće zastupnika Bajtoli i o djelovanju talijanskih zastupnika na carevinskom vjeću. Izvješće to bijaše veoma suhoparno i govornik je sam najbolje označio to djelovanje nazivav ga „nedjelovanje talijanskih zastupnika“.

U priestolnici hrvatskoj sastali su se crkveni dostojanstvenici i svjetovni pravci iz svih hrvatskih pokrajina na prvom hrvatskom katoličkom kongresu. Sastanak taj jest duduće strogo katolički ali imati će bez dojive i drugih blagonsnih posljedica.

Srbija. Iz Biograda pišu bečkim listovom, da je srpska vlast odlučila obustaviti godišnju plaću od 300.000 francaka razkratali Miljanu i bivšemu vrhovnom zapovjedniku srpske vojske. Razkratalj tražio je zadnje doba od svoje vlade, da mu povisi godišnju plaću, a mjesto toga odgovoriše iz Biograda, da mu nedaju ništa. Ako se to viest obistini, tada neće preostati raztrošnemu Miljanu drugo, nego pokucati na vrata onih vlasti, koje su ga podupirale u njegovoj vratolomnoj neslavenskoj politici u Srbiji.

Bugarska. Iz Budimpešte pišu, da su ljetos imali tamo anarhisti sastanak, na kojem bijaše odlučeno umorili bugarskoga kneza Ferdinanda. Bugarska vlasta odgovorila je zastupniku Rumunske u Sofiji, da će stroga postupati proti članovom macedonskoga odbora, koji su izveli u Rumunjskoj nekoju političku umoristvu.

Rusija. Car Nikola javio je ministru francuzke republike, da nemože se caricom u Pariz na svjetsku izložbu, kako je to još nedavno kanio. Na izložbu poslati će car svoga brata, russkoga prieslonajednika velikoga kneza Mihajla. Car Nikola podio je predsjedniku republike Loubet-u najviši ruski red, t. j. red sv. Andrije, koji se daje samo vladarom. To odlikovanje popratio je car vrlo iskrenim i prijateljskim vlastoručnim pismom.

Turska. Dne 3. t. mj. proslavljen je u Carigradu svečanim načinom dvadeset i petgodisnjem vladanju sultana Abdul Hamida. U carskom dvoru primio je sultan sve zastupnike vlasti i posebne odošlanike. Sultan se je svakomu posebice zahvalio na čestitkah, izjavio svoje veliko zadovoljstvo radi prijateljskih odnosa sa svim vlastim. Na večer bijaše Carigrad sjajno razsvijeljen. Večina vladare čestitala je sultana i brzojavo. Zastupnici vlasti bijahu pozvani na carsku gostbu.

Bogodaji u Kini. Rusija je upravila predlog na ostale vlasti, da vojske ostave Peking, i tako olakšate diplomatska dogovaranja. Sjeverna Amerika i Japan nisu protivne ruskom predlogu, ali ostali jesu. Najzadnje vesti iz Kine javljaju, da je borba posve jenjala.

Pokrajinske :

Sjednica odbora političkog društva „Edinost“ urećena je za petak dne 7. t. mj. u 7½ na večer u prostorijah „Del. podpornoga društva“ u Trstu.

Drugi javni sastanak. Odbor političkoga društva „Edinost“ urećen je za nedjelju dne 9. t. mj. u 4 sata poslije podne na školskom vrtu kod sv. Jakova u Trstu drugi javni sastanak, na kojem će se razpravljati: „O predstojećem popisu pučanstva“, što je vrlo važno za Slovence Trsta i okolice kano i za Hrvate i Slovence Istre.

Porinuće ladje c. i kr. mornarice „Habsburg“. Kako smo u svoje vrieme javili, porinuti će u nedjelju na skvor sv. Marka kod Trsta novu ladju c. i kr. mornarice „Habsburg“. Porinuće pri-sustvovali će nadvojvoda Fridrich sa

svojom suprugom nadvojvodkinjom Izabatom.

Nova ladja naše vojne mornarice jest dug 107-60 metara, a najveća njezina širina iznosi 19-80 metara. Imati će dva vodoravna stroja sa četiri valjka, dva svrda, koja će tijerali ladju sa najvećom brzinom od 18-5 morskih milja. Oba stroja razvijati će 1190 konjskih sila. Svi strojevi težiti će 1098 bačava. Ladja biće oborozana sa tri velika Krupova topa sakrivena oklopom i sa 15 manjih topova.

U srednje Istru pišu nam 4. t. mj. Kao svake godine pred trgadom počeli su i ovde razni trgovci sa grožđem i vinom varati izvanjski svjet tim, da turaju javne i privatne vesti, da neima kod nas zdrava grožđa, da neće biti vina, da će biti skupo itd. Ti prijatelji i puka jesu obično krajeli šili šarenjaci, koji pritežu na sebe krme i trgovce sa vinom iz susjedne Kranjske i Hrvatske napose hrvatskoga primjera, koji pišu ili javljaju, da kmet neima vina, da dodu trgovci samo u talijanska gujezda, gdje će dobiti što im sreća želi. Da je to prosta laž i sramotna šarenjačka špekulacija, nije nam valjda tekar dokazivali. Našim narodnim trgovcem iz Kranjske, Hrvatske itd. javljamo svim, da je u raznih stranah Istra njezina grožđja i da će biti izvrsnoga vina — ako ga Bog očuva. Poštujući, da svaki kraj Istra sam prijavi potem Vašega cjenjenoga lista, da ima grožđa i da će imati vina, mi javljamo za danas, da imamo krasno grožđe i da će biti izvrsno vino u Krbunah i Tupljaku, kamo se dođe sa postaje Cerovje preko Golgorice.

Javni sastanak, sto ga je bio uređen odbor političkoga društva „Edinost“ u Trstu za prošlu nedjelju, bijaše izvanredno dobro posjećen. Nakon pozdrava predsjednika pol. društva, govorio je član odbora g. dr. Rybarž vrlo obširno o slovenskih školama u gradu Trstu. Pitanje slovenske pučke škole u gradu Trstu vuče se od g. 1884. amo. Od tada kazao je svoju u tom pogledu magistrat grada Trsta i c. kr. namjestništvo. Utok proti odluci c. kr. namjestništva u Trstu na c. kr. ministarstvo nastave, leži već dugo neriješen u Beču i tako molitelji za slovensku pučku školu u Trstu neznađu ni danas na čemu su. Radi toga stavljenia bijaše i prihvaćena resolucija, da se zahvaljuje od c. kr. vlade, da već jednom rieši spomenuti utok. Prihvaćena bijaše i druga resolucija, kojom se ovalažeće odbor političkoga društva „Edinost“, da se obrabi molbom — spominjem na sve Slave, da oni pomognu trčanskim Slovencem uzdržavati postojecu slovensku školu družbe sv. Cirila i Metoda, i da u tu pruže sredstva za otvorenje novih pučkih škola u Trstu. O drugoj točki dnevnoga reda, „O popisu pučanstva“ nije moglo razpravljati, jer se je obširno razpravljalo o prvoj točki. Radi toga urećen je za buduē nedjelju u 4 sata poslije podne na istom mjestu (školski vrt kod sv. Jakova) drugi javni sastanak, na kojem će se razpravljati o predstojećem popisu pučanstva.

Židovska bezsramnost. Poznato glasilo trčanskih obrežanaca, koje se na našu sramotu siri i dita i medju našim narodom donosi u svojem jutarnjem izdanju od dne 4. t. mj. vies pod naslovom „Monsignor Sterk u Zagrebu“. U toj viesi kaže taj židovski smradi, da je presvjeti biskup Sterk pošao na katolički kongres u Zagreb, gdje su se sastali, poznati agitatori iz naših krajeva". Zatim psuje i grdi, lievo i desno Hrvate i našega biskupa, koji je tobož zaboravio na svoje dužnosti, tim, što je on pošao medju političke hrvatske agitatore da zastupa crkvu sv. Justa i sv. Nazarija.

Židovski listić prosjeduje zatim najodlujnije u ime grada Trsta i u ime talijanskih katolika, što tako izrazitom hrvatskom trčansko-koparskog biskupa, koji da je zaboravio na svoju izjavu, da

Franina i Jurina.

Fr. Može bi reć, da bivei naš kapitan još smiron zahaja na Volosko?
Jur. Morda nemore pozabit lepega opa-ljuske spaša.
Fr. Mora nebro još neć bit.
Jur. Ja bi stavil glavu, da hodi vaditi svojega namestnika kako valja va oslige red držati.
Fr. Viš, ki vranič bi se bil temu spa-mel!

Starac se smješkao.

— U inoje doba, reći će on, nitko nije znao griebla, da prodaje kruh ili da ga kupuje, a o novcu nije se ništa znalo — kruhu smo imali svi u obilju...

— Gdje si, dijeduso, takvo zrniye sijao i gdje je bilo tvoje polje?

— Moje je polje bila božja zemlja sva. Gdje sam uzorao, to je bilo moje polje. Jere zemlja je bila slobodna, vlastite (svoje) zemlje nismo poznavali. Vlastničtvom svojim nazivali smo samo svoj rūd.

— Još mi na dva pitanja odgovori, — reći će car. Prvo: Kako to, te je prije ovakovo zrniye uspievalo, a sad ne uspieva? — Drago: Kako je to, te tvoj unuk ide na dvjem stakama, tvoj sin na jednoj, a ti sām stupas čvrsto i slobodno ovamno do mene? Tvoje su oči bistre, imadeš dobre zube i govor li je zvonak. Za što, reći mi, habuško, za što je lone sad tako?

— To je za tako, baćuško ene, jer ljudi ne živu više sad od svoga rada — zavidaju svomu bližnjemu. Prije se nije tako živiljelo, živiljelo se bogobojazno. Jer je čovjek imao svoga, nije težio za tudim...

će biti evandjeoski neprištrani! Pak čemu ta vika i krika maloga židovčića? Zar on nezna, da je biskup Sterk pošao sa dijelom svoga stada u Rim, da se pokloni sv. Otcu, i da se još uvijek tamu nalazi. Zna on to vrlo dobro a znaju i to i njegov izvjestitelji, mlađi talijanski svećenici-reformatori, koji prate budnini okom svaki mihi i svaki korak presv. biskupa Sterku. Znadu svi oni skupa vrlo dobro; da je biskup Sterk ovaj par u Rimu, ali njim se je htjelo, da ga opet jednom pogredi i obraže pred onimi Talijani, kojim je onaj čitavski list sveto pismo i koji uživaju u svakoj pogradi i u svakom rugu nanešenom komu našemu odličnom mužu.

Nesreća u Kameolomu. Dne 31. avgusta dogodila se u kamenolomu kod Ospa velika nesreća. U rečenom kamenolomu zasula je naime zemlja šest radnika preko melca visoko. Srećom skočili su nesrećnikom na pomoć dragi radnici, te su petorici brzo izpod zemlje izvukli, nu šestogu izvuklo težko ranjenoga nakon velike muke. Prvu petoricu naložile na voz te ih odvegoše kući, dočim su šestoga odveli u bolnicu u Trst.

Morski vir. (Trümbo marina). Kod Strunjanja i Pirana blizu istarske obale podigao se iz mora ogroman voden rukav, vrlo velike debeline. To je bilo dne 20. p. mj. oko 4 sata u jutro, baš u času, kad je onda plovio talijanski trabakul „Nettuno“. Na brodu, koji je plovio uz najpovoljniji vjetar, iz Ravenne u Trst, bilo je, uz kapetana Allio Maretta još 5 momaka. Videć zapovjednik broda, da ide vremena gore, htio je zakrenuti k obali kod gore pomenutih mjesta, baš u času, kad se u to podigne taj morski rukav sa strahovite visine; prelomio je jarbol i jedra na trabakulu.

„Nettuno“ je 21. t. mj. stigao u Trst, gdje će ostati, dok ne popravi polomljene jarbole i jedra.

Uvoz svinja u Istru. Prema oglasima ces. kr. namjestništva, u Trstu smiju se svinje za trgovinu uvažati iz Hrvatske i Slavonije u Istru uz uzdržavanje uslanova, koje se u glavnom sastoje u tome, da se kućarenje sa svinjama zabranjuje i da se iste smiju prodavati pod veterinarno-zdravstvenim nadzorom samo na shodno uredjenih sajmista i prodavaonicama. Odpremanje svinja dozvoljeno je samo željeznicom do one postaje, koja je mjestu, gdje će se svinje prodati, najbližu, a odanle se smiju svinje do prodavaonice ili do sajmista samo vozom, pod koji su upregnuti konji, prevesi.

Jos a požaru u Lipi. Od tamo piše nam prijatelj o naveđenom jur požaru koliko slijedi: Bogu hvala, da je prva viesztura u razne novine o našem požaru prilično pretjerana, jer neima tolike stete, koliku su recene novine prijavile. Ali evo me, da Vam u kratko kažem kako je došlo do te nesreće.

Nesretna vatra pojavila se je na štalu Josipa Kalčića — brata našega župana — okolo 9¹/₂ sati večer i to dne 26. prosloga mjeseca u nedjelju na ponjedjeljak.

Izgorio je u svemu 9 štala i jedna kuća. Posjednik one kuće ostao je sa obitelju bez kuće i kućista jer mu je sve izgorio. U štalah bijaše sve puno sienja tako, da nije ostala ni pest sienja nijednom pogorelcu. Većini od njih izgorio je i oruđje, vozovi itd. Srećom spasio se je sve blago, koje se nalazilo u štalah, a to se je moglo izvesti, jer narod nije još spavao. Šaljem Vam eto i imena nesretnih pogorelaca: Josip Kalčić, Antun Slosar, Antun Vičić, Jakov Simčić, Antun Juričić, Josip Juričić i Bartol Zmajlja.

Štetu računamo nešto preko 10.000 kruna, što je mnogo za naše siromašne pogorelece.

Ako bi se koje dobro srce htjelo smilovati našim pogorelcem te poslati im kakav daruk, neka se izvoli obratiti na Vaš cijenjeni list ili na Antuna Kalčića, župana u Lipi (občina Ježane u Istri).

Iz drugih krajeva.

Kongres slavenskih novinara u Dubrovniku. Cr. Hrv.⁴ piše: Za budući slavenski novinarski kongres u Dubrovniku, neke novine predlažu, da bi se poput čeških i poljskih, i hrvatski novinari imali prije organizirati, pak tako organizovani učešćevati kongresu. Podpunno odobravamo taj predlog. Kako u svadbenim, tako i u ovomu organizacija potrebita je i u svakoj bolji uspjeh.

Pitanje o glagoljici rješeno. Na rođnom Listu⁴ pišu iz Rima 23. o. nj.: Roma locuta, causa fluita est! Od najpouzdanijeg izvora doznaјemo, da je rješeno pitanje o glagoljici u smislu, u kojih je obstajala od pamтивjeka, ali kasnije ili bi zapuštena nemarnošću dočiňnih osoba, ili zabranjena na koji mu drago način. Jur je dekret poslan našim biskupom, kojim se istodobno nareduje, da se moraju držati izdanii resolucija. Zašnemena je ova resolucija S. Sbor, jer njom S. Sbor ukida naredbu izdana o glagoljici godine 1898., i suviše sveličano potvrđuje naša prava, i spasava glagoljicu od očile propasti. Možemo vas uveriti, da za ovo uspješno rješenje pitanja o glagoljici naryše je zasluzno dalmatinsko svećenstvo, koje je neumorno radiло, sa kupilo i poslalo u Rim starodavne nepovoljne dokaze, da uveri S. Sbor, kako naredba, izdana godine 1898. nije u sukladju sa historičkim pravom. Današnjim dekretom S. Sbor upoznao je ovo histričko pravo.

Hrvati, koji su izognuti iz Transvaala. Mlađi stolar Josip Stipanić iz Bruguda, Občina Kastav, koji je bio više godina u Johannesburgu, priopovjedio je jednom bečkom novinaru ovo: Većina od nas znade osim hrvatskoga jezika još i talijanski i englezki. Muogi od naših radili su već 20 godina kao tečaci u zlatnih rudnicih oko Johannesburga. Zaslužna bila je obilna. Radili smo ne dan po osam satih, a poprično iznosila nam je plaća na dan po suntu sterlinu (blizu 12 for.). Ako smo preko osam satih radili, bili smo posebice nagradjeni. Istina, tamo je skupiji i živež, pa smo trebali na dan 5 do 7 šilinga. Oni, koji nisu imali već obitelj, mogli su tečajem vremena pristudit i lijevu svotu. Kad je nastao rat, nije bio prekinut posao, pa ni onda, kada su Englezzi zauzeli Johannesburg. Mi se nismo pačali o rat, nismo bili ni za Boere ni za Englezze.

Osim dan posle zauzeća grada — bio je to na 13. jula — prolazili su englezki vojnički odieli po gradu, te su poljatali mnoge ljudi i u jukoj pratnji ogremili ih u tvrdjave. Za vremena rata nije bilo uputno držati pristedjene novce u bankali, pa je svaki spravljao pristedjnu kod kuće ili je kamo novce zakopao. Sve molbe, da nam dopuste, da pristedjeni novac možemo sa sobom poneti, bile su odbijene. Nisu nam dali ni pranje, da se možemo preohlađiti niti smo smjeli ponjeti bojje odielo. Oni, koji su se mogli izkazati kao gradjani, pušteni su na slobodu, ostali su odmah bez milosrdja odpravljeni. Ova ljuta sudbina zadesila je Franceze, Niemeze, Talijane, Austrijance i ostale strance. Strpani smo u dugi vlek zajedno sa boerskim zarobljenicima, te smo nakon trodnevne vožnje na željeznicu stigli u luku East-London. Tu smo baceni na parobrod „Hawarden Castle“ i krenuli na more, dočim su Boeri ostali u spomenutom gradu.

Na ladji nam je bilo zlo. U ložnicama pod palubom bio nam je zadušljiv zrak; gladovali smo, jer su nam ubroci bili maleni i nevaljali. Putovali smo 35 dana. Onda smo prislijeli u Englezku, u londonsku luku. U pratnju vojnica moralni smo hoditi u jedan perivoj, sat udaljen od luke. Za čitavoga puta kroz London rukali su nam se, vičući: „Cronje! i porugivo: „Good bye!“ Kako nosimo svi široke boerske šešire, mislili su sigurno, da smo za pobožnjake. Usled te čudotvornosti

zarobljenici: U parku smo dobili dobar objed. Upitnici smo, kamo želimo poći. Mi smo se odlučili za Beč. Na to dobitimo karte do Beča i svaki lira sterlinu.

Hrvatski katolički kongres. Ponedjeljak se u Zagrebu sastao prvi hrvatski katolički kongres. Dan prije toga došao je u Zagreb u večer biskup Strossmayer, koga je občinstvo, u broju od nekoliko tisuća duša, dočekalo na kolodvoru. Prije njega došao je dubrovački biskup dr. Marčelić, koji je bio odusjevljeno prisutan.

Kad je stigao vlak, u komu se vozio Strossmayer, onda se ovo nepregledno množstvo gradjanstva nagnulo prama kolodvoru da ga pozdravi. Zagrebački izvjestitelji javljaju, da biskup uzprkos svojoj starosti izvrstno izgleda, te je bio osobito razveseljen sa ovim sručnim dočekom. Njega je dočekao na kolodvoru rođaju mu podmarsal Androvski, u čijoj se kući odvezao u grad praćen sa svim ovim mnogobrojnim narodom.

Ponedjeljak pak prispije dr. Stadler, koji je također bio vrlo sručno dočekan.

Zagreb se prigodom kongresa sav okitio u hrvatsku trobojnicu. Samo kuće pravoslavili i čističi ne metnuše nikakova znaka. Zagrebačko gradjanstvo bez razlike živo se zauzimlje za kongres, tako da i on u velikom broju istom saučestvuje.

Od biskupa dodjose: Strossmayer džakovacki, Maurović senjski, Mahnić krčki, Stadler sarajevski, Jeglić luhljanski, Nakić sjaplješki, Marcelić dubrovački, Drobobecki krizevački, Marković banjalukački i biskup dr. Voršak. S ovim biskupi došlo je mnogo kanonika i vidjenjih svjetovnjaka, kao Vitezović, Spinčić, Vojnović, Didolić, Kovačević iz Osječa i mnogi drugi rođeni Juhovi.

Ponedjeljak bio je većinom upotrebljen za razgledanje grada i upoznavanje saučestnika. Po podne počeo sjednice i svečanosti.

Je li zdravo poslje podne spačati? Za sve zdrave i bolestne vredni zakon, da se poslige objeda tečilo i duh moru odpočinuti, jer narav sama traži, da se čovjek odmori; ako već ne spavamo, svakako se moramo odmoriti. Ne valja nikad poslje objeda poći na posao. Ista životinja poslje jela traži počinjak. Ne spavanje poslje podne ne snije biti dugo, smije trajati tek četvrt sata, ali i to sjedeći u maslonjaču, a ne ležeci.

O izmirenju grofice Lonyay (nadvojvodkinje Streljanje) sa njezinim otcem, pišu iz Briselja, da je poslo englezkoj kraljici Viktoriji za rukom sklonili belgijskoga kralja Leopolda, da se izmiri sa svojom kćerkom, sadasnjom groficom Lonyay. Supružni Lonyay, da će posjetiti belgijske kraljevske supruge u kaštelu Lacken povodom vjenčanja belgijskoga prijestolonasljednika princa Alberta i tada, da će doći između oca i kćeri do izmirenja.

Nova povlastica Italije. U talijanskih novinama čitamo, da je austrijska vlada na zagovor talijanskoga poslanika na bečkom dvoru grofa Nigre prihvatiла predlog talijanske vlade, da ljudi od sada dokaznike talijanskih trgovaca komora za izvoz talijanskih proizvoda u Austro-Ugarsku valjane bez polvredne talijanskoga ministra izvanjskih posla i bez podpisa austrijskih konzula u Italiji. Veselite se i tomu austrijski podanici!

Kradja u crkvi Bl. đev. Marije na Trsatu. Sušački „Novi List“ javlja: U subotu malo poslije no izlazi naš list, prosuo se Trsatom glas, da je čudotvorni kip majke božje okrađen. Ova se viesztira hrbonom vjetra tako, te je već u nedjelju onamo stigavši „Piccolo“ imao brozavaku, punu izmisljotine. Po njemu je Gospo pokradeno nekoliko desetaka lilijskih fontana i vrednosti! Na stvari je ovo: Čudotvorni kip majke božje na Trsatu već po sebi u povijesti znamjenitosi predstavlja osobitu vrednost, ali i privlačivost, hodočastnici i zavjetnici okitile ovaj kip sa bezbroj dragocjenih darova, što su die-tom oveščeni o rečenu sliku. Pred slikom je zastor, što se spušta i dize. Ovaj zastor razporio je nepoznati još zlikovac i bezbozac nožem, te posegao rukom za naki-to na kipu oveščenim. Ili rad straha ili u brzinu, zlikovac nije došlio ili mogao, da skine mnogo dragocjenosti, koje su što na čvrstoj žici obješene, a što na kvačici. Stela je vrlo nezmatna, jer su nekoji predmeti nadjeni na dan zastora, dočim se stalno zna, da manjka jedan lanac u vrednosti od 200 kruna. Ovdje opažamo, da su če Franjevići iz dragocjenijih predmeta napravili ciborijum, a što je preostalo, te predstavlja osobitu vrednost, te se čuva u arkivu i to baš radi kradja, što su pred par godina česte bile. Za to sve bajke o ogromnoj steti pusti su izmisljotine. Što se tiče počinitelja kradje, može se kazati, da se je sakrio o podne, kad se crkva zatvara radi objeda, olrag iz glavnog oltara u jednoj izdubini, te odavde izlazi, počinje kradju i opet se tamo vraća. Kad su vrata cipe otvorena, mogao je zlikovac da podje neopazen, jer u to doba ne ima sveta u crkvi. Sumnja jošne na nikoga ne pada, samo što tvrde dva mlada položna Slavonci, da su okolo dva sata izlaza dva čovjeka iz crkve, jedan omamni, drugi ovisok, pristar, te svaki svojim putem izpred crkve udarili, a onda da su se opet sastali podlje. Reklarstvo iztražuje. Isti list piše dalje: Jučer je premetačnom obavljeno u crkvi B. M. na Trsatu izpod slike gdje je navadno kradja počinjena, nadjeno više zlatnih predmeta, koje su sa mesta goje su visjeli pali.

Dodata se, da imade izpod oltara jošnog zlatnih predmeta, koji će se danas izvući.

Na lažni broj „Piccola“ poslalo je občinsko Poglavarstvo sa Sušačka istome listu slijedeći uredovni izpravak:

Brzjavna viesztira učasna u časopisu „Il Piccolo“ od 2. o. m. br. 6811 pod naslovom „Il santuario di Tersatto svaligiat“ je skroz neistinitsa, jer je po redarsvodom povjerenstvu zajedno sa predstojničtvom samostana o o. Frajevaca na Trsatu uredovno konzultovano, da steta počinjena kradjom uresa u crkvi spomenutog samostana iznasa jedva 250 kruna.

Kradja pako sama izvedena je tako, da se ne može konstatovati kada je počinjena, dali u zadnje vremje ili mnogo vremena prije.

Občinsko redarstvo je i prije i poslije te kradje bilo na svojem mjestu i vršilo dužnost svojim koretkno.

Poglavarstvo upravne občine Trsat. Na Sušaku, 3. rujna 1900.

Razni primosi:

Izkaz primosa na ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru	tek. god. 1900.
Uprrava „Obzora“, Zagreb, po njoj u prošloj godini 1899 sabranih . K. 4320—	Muzika podružnica u Vrbniku,
što članarine što darova iznos od	članarine što darova iznos od . . . . .
Iza glavne skupštine Družbe utrženo u kući gosp. Viki.	22-63
Tomićić u Voloskom, u 4 sata u jutro za tri skatulje žigien	4--
Gosp. F. A. Osječanin svoj nj. priroš za lipanj	2--
O. Ljudevit Brusić iz Krka kao povjerenik Matice hrv. sa branib. od njezinih članova	6-20
Gosp. Fr. Katarinić, učitelj u Nerezinama sakupljenih dne 1./3. u družtvu kod veleč. A. Lužine	10-
Gosp. Jerko Pavelić, ravn. učitelj u Brodu n/k. sabranih na skupštini učiteljskog društva gorskoga kotara dne 5. tek. među članovima	21-44
Gosp. Josip Bačić, Riečki, sa-branili vraćajući se iz Sarajevo	

